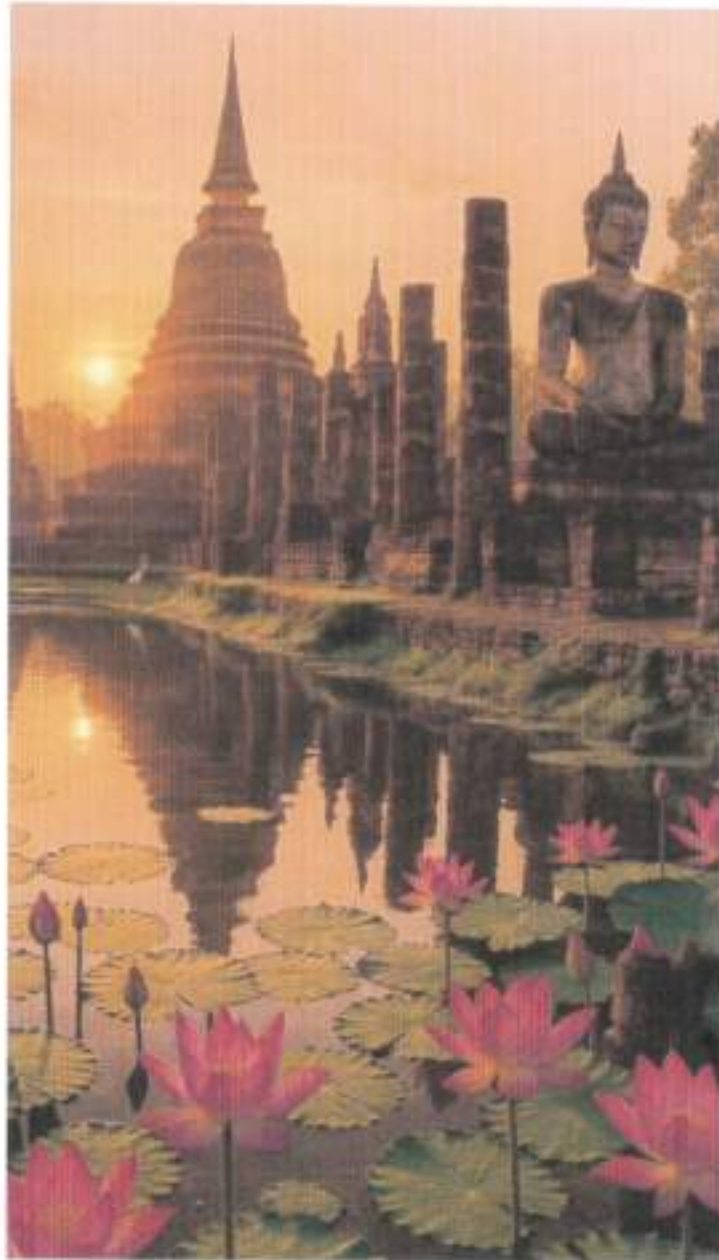

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

กองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมองค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด
อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราชการ ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๓) อนุรักษ์ฟื้นฟูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น และของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ภูมิปัญญาไทยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคงสร้างความภาคภูมิใจ และ ศักดิ์ศรีเกียรติภูมิ แก่คนไทยสามารถปรับประยุกต์ หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้าง ความสมดุลระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้ เหมาะสมได้ตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้เล็งเห็น ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ ท้องถิ่น เพื่อให้ข้อมูล ด้านศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่นเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นต่อไป

กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดย

องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด

อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราชการ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ พื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและร่วมในการดำเนินการด้วยภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถปรับประยุกต์ หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติ ได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

งานการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญา ท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการสำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อสืบสาน และอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชนและหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนใน การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ต่อไป

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้นแล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขพัฒนา แก้ปัญหา เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและ แนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ในหลายวิชา ดังที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้จำแนกไว้รวม ๑๐ สาขา คือ

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยีโดยการพัฒนาบนพื้นฐาน คุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตร เป็นต้น

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตเพื่อชะลอการนำเข้าสู่ตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัดและเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ตลอดทั้งการผลิต และการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรมเช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานอาหาร กลุ่มหัตถกรรม และอื่นๆ เป็นต้น

๓. สาขาการแพทย์ไทยหมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพ ของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึงความสามารถเกี่ยวกับการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่า ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสมและบริการกองทุนและธุรกิจในชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรมสาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆเช่นประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

๘. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงานด้านต่างๆ ทั้ง ขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทยการจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านเช่นระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชนกรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้เป็นต้นว่าเป็นภูมิปัญญาสาขานับได้ การจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้พัฒนา และถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิผล

๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่นภาษาโบราณ ภาษาไทยและการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อมเช่นการถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ประเพณีบุญประเพณีชาวนา เป็นต้น

ประเพณี/วัฒนธรรม ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

ประเพณีวันสงกรานต์

ประเพณีสงกรานต์ หมายถึง "การเคลื่อนย้าย" ของพระอาทิตย์เข้าสู่ราศีใหม่ (ราศีเมษ) ตามภาษาสันสกฤต เป็นวันขึ้นปีใหม่ไทยแบบดั้งเดิม (๑๓-๑๕ เมษายน) ที่สะท้อนความกตัญญู ความผูกพันในครอบครัว ผ่านการทำบุญ สรงน้ำพระ และรดน้ำคำหัวผู้ใหญ่ สื่อถึงการชำระล้างสิ่งไม่ดีและเริ่มต้นใหม่ด้วยสิ่งที่เป็นสิริมงคล

ประเพณีวันเข้าพรรษา

ประเพณีเข้าพรรษา (วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘) เป็นช่วงเวลาสำคัญ ๓ เดือนในฤดูฝนที่พระสงฆ์จำพรรษา ณ วัดเดียว ไม่จาริกค้างแรมที่อื่น เพื่อปฏิบัติธรรมและไม่เหยียบข้าวกล้าชาวนา พุทธศาสนิกชนนิยมทำบุญ ตักบาตร ถวายเทียนพรรษา ผ้าอาบน้ำฝน และอธิษฐานจิตงดเว้นอบายมุข

ประเพณีวันออกพรรษา

วันออกพรรษา (วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑) หรือ "วันมหาปวารณา" เป็นวันสิ้นสุดการจำพรรษา ๓ เดือนของพระสงฆ์ พุทธศาสนิกชนนิยมทำบุญตักบาตรเทโวโรหณะ ฟังเทศน์ รักษาศีล และทำความสะอาดบ้านเรือน รวมถึงมีประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ เช่น การไหลเรือไฟในภาคอีสาน และประเพณีตักบาตรเทโวโดยใช้ข้าวต้มลูกโยน

ประเพณีบุญมหากรฐิน

เป็นงานบุญใหญ่ประจำปีของพุทธศาสนิกชนที่จัดขึ้นหลังออกพรรษา โดยมีความแตกต่างจากการทอดกฐินปกติทั่วไปคือ มหากรฐินเป็นกฐินที่รวบรวมจุดปัจจัยไทยธรรมและสิ่งของต่าง ๆ จำนวนมากเพื่อนำไปถวายวัดเพื่อทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา การทอดกฐินคือการถวายผ้าจีวรแก่พระสงฆ์ที่จำพรรษาครบถ้วน ซึ่งจะจัดขึ้นได้เพียงปีละครั้ง ภายใน ๑ เดือนหลังออกพรรษาเท่านั้น

แยกตามประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ด้านการเกษตร

ที่	ชื่อของภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	การเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	นายเทวัญ ภูคะฮาด	ม.๑๔ บ้านฮ่องฮี
๒	การเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	นางอรุณี ใจแก้ว	ม.๑๕ บ้านจอมศรี

๒. ด้านหัตถกรรม สิ่งประดิษฐ์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์

ที่	ชื่อของภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	การทอเสื่อจากต้นกก	กลุ่มสตรีแม่บ้าน	บ้านหัวจัว หมู่ที่ ๗
๒	การทอเสื่อจากต้นกก	กลุ่มสตรีแม่บ้าน	บ้านดอนยุงหมู่ที่ ๑๒

๓. ด้านอาหาร เครื่องดื่ม สมุนไพรและยารักษาโรค

ที่	ชื่อของภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	แปรรูปอาหาร	กลุ่มสตรีแม่บ้าน	บ้านฮ่องฮี หมู่ที่ ๑๓
๒	แปรรูปอาหาร	กลุ่มสตรีแม่บ้าน	บ้านฮ่องฮี หมู่ที่ ๑๔

๔. ด้านการแพทย์แผนไทย

ที่	ชื่อของภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	การนวดจับเส้น	นางพิสมัย กุสำภา	บ้านเปลือย หมู่ที่ ๕

๕. ด้านศาสนาวัฒนธรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	หมอสูตกรทำขวัญ	นายบุญ วรรณโณนาม	บ้านเปลือย หมู่ที่ ๕
๒	กระจำ	นายทองคุณ กุธานี	บ้านดอนสูง หมู่ที่ ๑๒
๓	กระจำ	นายหนูเย็น นามสมบูรณ์	บ้านดอนสูง หมู่ที่ ๑๗
๔	กระจำ	นายชัยรัตน์ สอนเสนา	บ้านดอนสูง หมู่ที่ ๑๖

๑. ด้านการเกษตร

นายเทวัญ ภูกะชาด ปราชญ์ของแผ่นดินสาขาเศรษฐกิจพอเพียง ณ ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ ตามรอยพ่อสู่ความพอเพียง บ้านช่องอี หมู่ที่ ๓๓ ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

๓. ด้านอาหาร เครื่องดื่ม สมุนไพรและยารักษาโรค

๕. ด้านการแพทย์แผนไทย

๕.ด้านศาสนาวัฒนธรรม

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ และมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน

๒. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดสามารถถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้นๆต่อไป

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งเรียกว่าปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความของภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะต่างๆกันดังนี้

๑.ด้านภาษา

(การเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง)

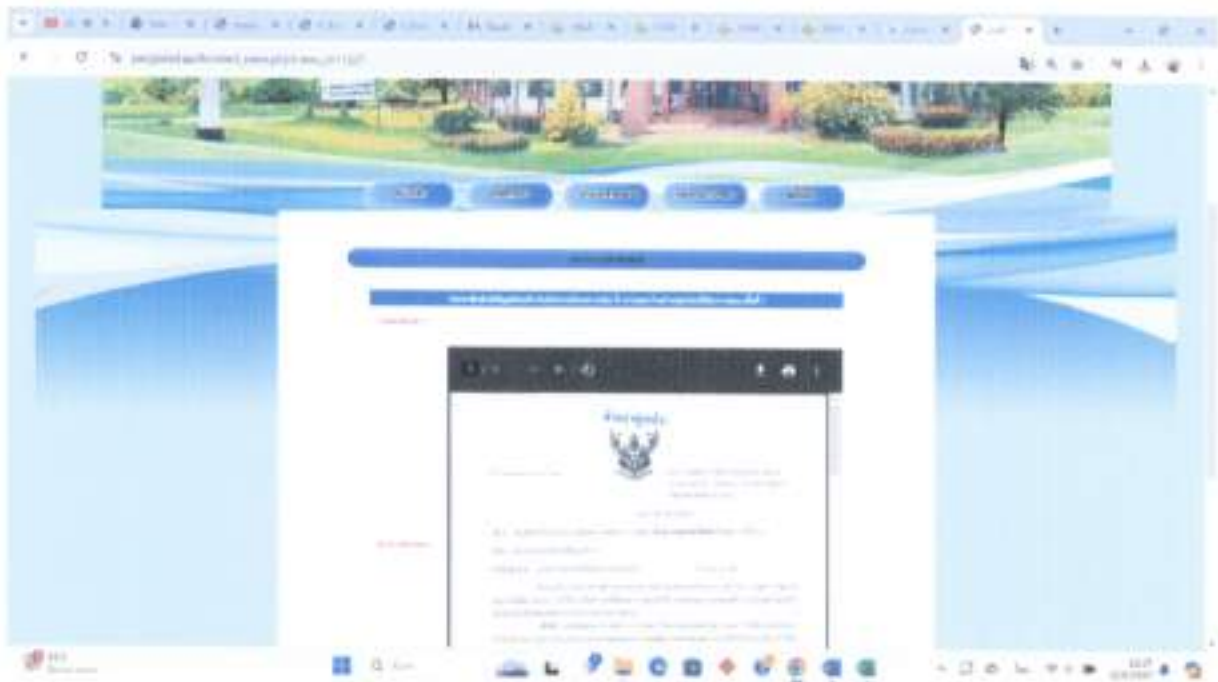
นายเพ็ญ เพ็ชชาชาติ

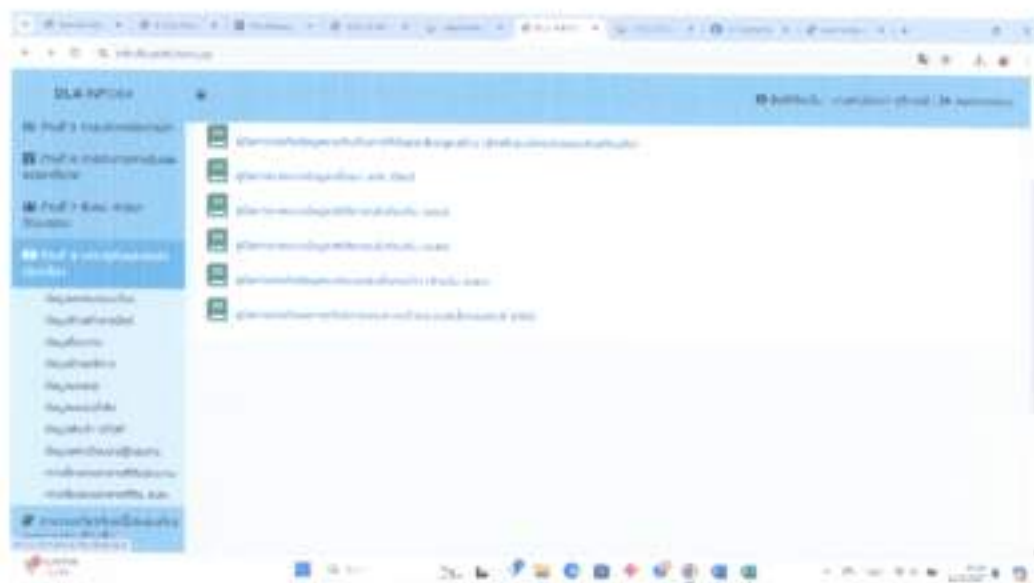
๒.ด้านหัตถกรรม สิ่งประดิษฐ์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์

มีการประชาสัมพันธ์ที่พักร/แหล่งท่องเที่ยวผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เช่น Line Facebook Youtube

การประชาสัมพันธ์ที่พัก/แหล่งท่องเที่ยวผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เช่น Line Facebook Youtube

No.	No.1	No.2	No.3	No.4	No.5	No.6	ประเภทโฆษณา		งบโฆษณา	วันที่โฆษณา	วันที่เริ่ม	วันที่จบ	ค่าใช้จ่าย
							แบบ	รายละเอียด					
1	บ้านนาโพธิ์	บ้านนาโพธิ์	บ้านนาโพธิ์	บ้านนาโพธิ์	บ้านนาโพธิ์	บ้านนาโพธิ์	บ้านนาโพธิ์	บ้านนาโพธิ์					
2	บ้านนาโพธิ์	บ้านนาโพธิ์	บ้านนาโพธิ์	บ้านนาโพธิ์	บ้านนาโพธิ์	บ้านนาโพธิ์	บ้านนาโพธิ์	บ้านนาโพธิ์					บ้านนาโพธิ์ 1,200 บาท

แหล่งข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยว

ขอเชิญเที่ยวชมต้นมะขามยักษ์ คู่บ้าน

ชมความมหัศจรรย์ของต้นมะขามยักษ์ คู่บ้าน

ต้นมะขามใหญ่ คู่บ้านคู่เมือง ตั้งอยู่ ณ วัดท่ากระแต หมู่บ้านอ้งฮี หมู่ที่ ๑๑ ตำบลบางตลาด อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสิงห์บุรี จากภาพ คุณศานติมา อรุณศักดิ์ อัครรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอรัญประเทศ ผู้ใหญ่บ้าน และป้าเชษฐ์จรรยาภรณ์